

## El Pep Ventura que necessitàvem

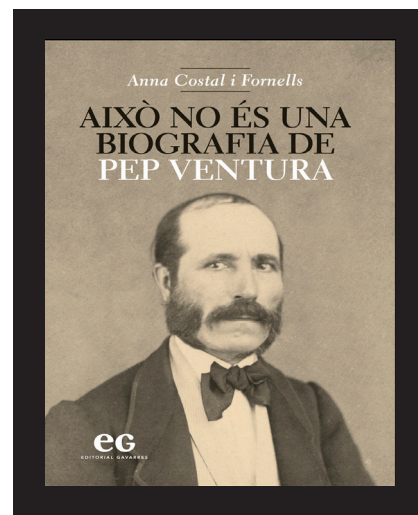
Text > JOSEP PUJOL I COLL

El títol del llibre és exacte, no pas una poca-soltada ni un homenatge a Magritte. No és una biografia de Pep Ventura perquè, d'una banda, només cobreix deu anys de la maduresa del músic figurenc, de 1863 a 1872; de l'altra, perquè l'autora ens fa adonar que si hom va més enllà del simple recorregut vital, el paisatge i el marc són tant o més fascinants que el retratat. El subtítol encara és més explícit: «L'Empordà romàntic, revolucionari i espectacular». Cada adjectiu ha estat escollit amb cura: el romanticisme incorpora l'home i el seu territori a la contemporaneïtat europea, la revolució els lliga amb les turbulències polítiques del XIX i l'espectacularitat ho fa amb la naixent societat de masses, de la qual Ventura emergeix com un precedent de Xavier Cugat. Així la tesi ja s'hi llegeix d'entrada, oposant-se al relat d'un avi Pep ancorat al seu terròs, tradicionalista i restaurador, d'una vella dansa, com aquell que infusiona una ratafia.

Era difícil desmitificar un Pep Ventura que ens mira des d'un daguerreotip, amanit i reescalfat una vegada i una altra segons la recepta cuinada durant el noucentisme. Els ingredients eren sobretot una biografia basada en una infància paupèrrima i una minsa formació musical, uns errors de joventut massa propers a l'òpera i la sarsuela,

una conversió paulina que el faria descobrir una sardana nova i més pura amb una fórmula magistral i, sobretot, la catalanitat gairebé racial de la seva producció madura. Cadascun d'aquests tòpics ja van anar quedant desmuntats en la tesi doctoral de l'autora (de la qual aquest llibre és una versió amena i divulgativa), així com en l'exposició que va comissariar al Museu de l'Empordà el 2009, *Pep Ventura abans del mite*. Ventura i les seves sardanes varen ser tan moderns i europeus com la resta de balls de moda que van recrear-se en l'època d'invenció de la tradició, tal com afirmà el llibre seminal i renovador de la historiografia sardanística *Córrer la sardana: balls, joves i conflictes*, ideat per Jaume Ayats, mestre d'una generació de musicòlegs i director de la tesi d'Anna Costal. I, com rebla l'autora, tot plegat s'emmarca en els processos de desconstructió dels discursos nacionals, com han fet historiadors d'altres països europeus o, aquí, Joan Lluís Marfany per al mite de la Renaixença.

El llibre és encara més recomanable per les fotografies, extretes sobretot de l'*Àlbum Rubaudonadeu* (1888-1889), de Josep M. Cañellas, que enceten cadascun dels capítols, juntament amb una cita d'una notícia extreta de la premsa de l'època. Els clou sempre una partitura de Ventura: des del context fins al text. I



COSTAL I FORNELLS, Anna.  
*Això no és una biografia de Pep Ventura*. Figueres: Editorial Gavarres, 2018. 187 p.

entremig, deu capítols clau per entendre-ho tot, de les melodies urbanes a les òperes italianes, de les festes majors als himnes republicans, de la moda cubana als contrapassos carlins. Així com el noucentisme va vestir el seu Pep de la Tenora, nosaltres hem bastit el nostre. Pep Ventura, el camaleó? Els clàssics són així, cada època els fa noves preguntes i ells ens donen les respostes que ens calen.

## Poesia de l'erotisme

Text > MIREIA LLEÓ

*Fragàncies* és el primer llibre de poesia de Susana Pérez (Barcelona, 1972). Versos tallants que sacsegen, despullats d'ornaments. El recull consta de tres parts: «Jardí eròtic», «Llum» i «Lluvia». Tot el poemari és una al·legoria de l'erotisme i de l'amor. Els poemes de la primera part, que és la més extensa, amb una quarantena de composicions, són una exaltació dels sentits, del cos, del plaer, del desig sexual i de la satisfacció. Els cossos es troben i la pell i el plaer són el centre d'aquest recull. Arriscada

i valenta, l'autora expressa amb total llibertat el que experimenta i sent. Susana Pérez no estalvia en cap moment referències ben explícites al cos i als elements lligats a l'erotisme i al plaer. Alguns dels poemes són molt similars a altres, en imatges i en contingut.

La segona part, que al meu entendre és la més interessant, intenta ser una reflexió després del plaer, quan poden aparèixer ombres, dubtes i soledats. Aquí surt a escena el dolor que l'amor també comporta. I la solitud que que-

da quan tot s'esvaeix: *Esquinço el present per retrobar la pau / vull abatre l'atroç mur, roent / cruel / insonor. / Avui fa fred / opacs tasts, solitud / error temporal*. Tot i així, és difícil aïllar-se d'aquell erotisme tan explícit de la primera part del llibre. També hi ha lloc per a la referència a la música: *Notes de Chopin / despleguen en dansa el propi cos, a la recerca de llibertat / creuant el dolor / degotejant d'amor / agarrant l'últim bes, / omplint-se a sang, d'aquest melòdic vers*.